

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum blasphemia uel peccatum in spiritumsanctu[m] sit idem quod
peccatum ex certa malitia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Super quib. decima-
quarta articulu pri-
mum.

QVAESTIO XIII.

RESPON. Dicendum, quod

De blasphemia in Spiritum sanctum, in
quatuor articulos diuisa.

IN q. 14. art. 1. duo
occurrunt notan-
da. Primum, quod di-
recte spectat ad pro-
positum, est, quod
peccatum in Spiritu
sanctum secundum
omnem acceptionem
blasphemia dicitur,
non quod proprie lo-
quendo, sit in specie
blasphemiae, nisi se-
cundum primam ac-
ceptionem, in qua
manifeste fallum de
Deo Iesu Christo,
dicitur ignominiose,
propter quod etiam
iniuria in filium ho-
minis distincta con-
tra iniuriam in Spiritu
sanctum etiam
blasphemia dicitur,
& est. Sed ea ratione
& peccatum in Spiritu
sanctum, quali-
tercunque sumptum,
blasphemia dicitur,
quia est opus contra-
rium spiritui sancto.
Sicut conuerio, om-
ne opus pium confes-
sio fidei est, ut in lita-
ra dicitur ad primi. Quot
namque modis dicitur
unum oppositum,
tor dicitur & re-
liquum.

¶ Secundum, quod
indirecte occurrit,
est ex Scoto in qua-
dragesima tertia di. 2.
sen. q. 2. arguente,
quamuis non affirmate,
quod uoluntas possit
uelle malum formaliter
ex certa malitia sic,
quod non uelit illud
sub aliqua ratione
boni etiam appa-
rente. Arguit autem
dupliciter. Primo,
quia sequeretur quod
uoluntas creata non
posset tendere in ob-
iectum sub aliqua
ratione, sub qua non
posset tendere uoluntas
diuina. Probat sequela:
quia diuina uoluntas
potest tendere in omne
bonum substratum
illi deformitati, licet
non in illa ratione
malitiae concomitan-
tem.

¶ Secundum, quia
posito quod apprehen-
datur odium Dei ab
aliqua potentia intel-
lectiva creata non
errante, ex quo non
errat, sequitur quod
non ostendat odium
Dei sub ratione boni,
sed tantum mali.
Et tunc sic. Aut uolun-
tas potest illud

¶ Primum sic procedit.
Videtur, quod peccatum
in spiritum sanctum non
sit idem peccatum ex
certa malitia. Peccatum
n. in spiritum sanctum
est peccatum blasphemie,
ut patet Matt. 12. sed
non omne peccatum
ex certa malitia est
peccatum blasphemie:
contingit n. multa
alia peccatorum genera
ex certa malitia committi:
ergo peccatum in
spiritum sanctum non
est idem, quod peccatum
ex certa malitia.

¶ 2. Præ. Peccatum
ex certa malitia
diuiditur contra peccatum
ex ignorantia, & contra
peccatum ex infirmitate:
sed peccatum in spiritum
sanctum diuiditur contra
peccatum ex ignorantia,
& contra peccatum ex
infirmitate: sed peccatum
in spiritum sanctum non
est idem quod peccatum
ex certa malitia, quia
quorum opposita sunt
diuersa, ipsa quoque
sunt diuersa.

¶ 3. Præ. Peccatum
in spiritum sanctum
est quoddam genus
peccati, cui determinate
spēs assignantur: sed
peccatum ex certa malitia
non est speciale genus
peccati, sed est quada-
m conditio, uel circum-
stantia generalis, quæ
potest esse circa omnia
peccatorum genera:
ergo peccatum in
spiritum sanctum non
est idem, quod peccatum
ex certa malitia.

SED CONTRA est, quod
Magister dicit 43. * dist. 2. li.
sententiarum, quod ille
peccat in spiritum sanctum,
cui malitia propter se
placet: hoc autem est
peccare ex certa malitia:
ergo idem uidetur esse
peccatum ex certa malitia,
quod peccatum in spiritum
sanctum.

DEINDE considerandum
est in speciali de blasphemie
in Spiritu sancto,
quod sunt quatuor.
¶ Primum, Vtrum blasphemie, uel
peccatum in spiritum sanctum,
sit idem, quod peccatum ex certa
malitia.
¶ Secundum, De speciebus huius
peccati.
¶ Tertium, Vtrum sit irremissibile.
¶ Quartum, Vtrum aliquis peccare
possit in spiritum sanctum a prin-
cipio, antequam alia peccata com-
mittat.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum peccatum in Spiritum sanctum
sit idem, quod peccatum ex certa malitia.

AD PRIMUM sic procedit.
Videtur, quod peccatum
in spiritum sanctum non
sit idem peccatum ex
certa malitia. Peccatum
n. in spiritum sanctum
est peccatum blasphemie,
ut patet Matt. 12. sed
non omne peccatum
ex certa malitia est
peccatum blasphemie:
contingit n. multa
alia peccatorum genera
ex certa malitia committi:
ergo peccatum in
spiritum sanctum non
est idem, quod peccatum
ex certa malitia.

¶ 2. Præ. Peccatum
ex certa malitia
diuiditur contra peccatum
ex ignorantia, & contra
peccatum ex infirmitate:
sed peccatum in spiritum
sanctum diuiditur contra
peccatum ex ignorantia,
& contra peccatum ex
infirmitate: sed peccatum
in spiritum sanctum non
est idem quod peccatum
ex certa malitia, quia
quorum opposita sunt
diuersa, ipsa quoque
sunt diuersa.

¶ 3. Præ. Peccatum
in spiritum sanctum
est quoddam genus
peccati, cui determinate
spēs assignantur: sed
peccatum ex certa malitia
non est speciale genus
peccati, sed est quada-
m conditio, uel circum-
stantia generalis, quæ
potest esse circa omnia
peccatorum genera:
ergo peccatum in
spiritum sanctum non
est idem, quod peccatum
ex certa malitia.

SED CONTRA est, quod
Magister dicit 43. * dist. 2. li.
sententiarum, quod ille
peccat in spiritum sanctum,
cui malitia propter se
placet: hoc autem est
peccare ex certa malitia:
ergo idem uidetur esse
peccatum ex certa malitia,
quod peccatum in spiritum
sanctum.

SED CONTRA est, quod
Magister dicit 43. * dist. 2. li.
sententiarum, quod ille
peccat in spiritum sanctum,
cui malitia propter se
placet: hoc autem est
peccare ex certa malitia:
ergo idem uidetur esse
peccatum ex certa malitia,
quod peccatum in spiritum
sanctum.

F RESPON. Dicendum, quod
de peccato, seu blasphemie in Spi-
ritum sanctum tripliciter aliqui lo-
quuntur. Antiqui n. doctores. s. *
Atha. Hila. Ambr. Hier. & Chry-
dicunt esse peccatum in Spiritum
sanctum, quando ad litteram ali-
quid blasphemum dicitur contra
Spiritum sanctum, seu Spiritum san-
ctum accipitur secundum, quod
est nomen essentiale conueniens
toti Trinitati, cuius qualibet per-
sona & spiritus est, & sanctus est,
sive prout est nomen personale
unius in Trinitate personæ. Et se-
cundum hoc distinguitur Math.
12. blasphemie in spiritum sanctum
contra blasphemiam in filium ho-
minis. Christus n. operabatur quæ-
dam humanitas, comedendo, bi-
bendo, & alia homini faciendo: &
quædam diuinitus. s. demones eu-
ciendo, mortuos suscitando, &
alia homini, quæ quidem agebat &
uirtutem propriam diuinitatis, &
per operationem Spiritus sancti,
quod in humanitate erat replet?
Iudæi autem primo quidē dixerant
blasphemiam in filium hominis,
cum dicebatur eum uoracem, pota-
torem uini, & publicanorum ama-
torem, ut hetur Matt. 11. Postmo-
dum autem blasphemauerunt in Spi-
ritum sanctum, dum opera, quæ ipse
operabatur uirtute propriæ diuinitatis,
& per operationem spiritus sancti,
attribuebant principi demoniorum.
Et propter hoc dicuntur in
spiritum sanctum blasphemasse.
* Aug. autem in li. de Verbis Domini blas-
phemiam, uel peccatum in spiritum
sanctum dicit esse finale inpeni-
tentiam, quoniam si aliquis perseuerat in
peccato mortali usque ad mortem.
Quod quidem non solum uerbo oris
fit, sed etiam uerbo cordis, & ope-
ris, non uno, sed multis. Hoc autem
uerbum sic acceptum dicitur contra
spiritum sanctum, quia est contra remissionem
peccatorum, quæ fit per spiritum
sanctum, quæ est charitas & Pa-
tris, & Filii. Nec hoc Dominus dicit
Iudeis, quasi ipsi peccarent in spiritum
sanctum. Non dicitur enim. erat finaliter
inpenitentes: sed admonuit eos
ne totaliter loqueres, ad hoc peni-
rent, quod in spiritum sanctum peccarent.
Et sic intelligendum est quod dicitur
Marc. 3. ubi postquam dixerat se, Qui
autem blasphemauerit in spiritum
sanctum &c. subiungit Euangelista.
Quoniam dicebat, Spiritum immundum
habet. Alii uero aliter accipiunt,
dicentes peccatum, uel blasphemiam
in spiritum sanctum esse: quoniam aliquis
peccat contra appropriatum bonum
spiritus sancti. Sic enim Spiritus sanctus
appropriatur bonitas, sicut & Pa-
tri appropriatur potentia, & Filio

2 di. 42. ar. 7.
& 2. Et ma.
q. 2. ar. 14. Et
quo. 2. q. 8.
ar. 1. & Ro. 2.

Lib. 2. di. 43.
paraga. A.

peccare consistit in velle bonitatem veram, vel apparentem, ut rationem malitiam, quod solum conuenit voluntati auctoris a Deo: ideo non sequitur, quod Deus possit vel se sub ea ratione, quae potest voluntas creaturae.

Secundum autem argumentum deficit primo, quia ponit malum integrum, quod implicat duo contradictoria. Desinit enim seipsum apud philosophiam. Ponit enim odium Dei, vel obiectum praeuisionis actum volendi, esse tantum malum. Obiectum enim positum in solo intellectu, & in solo esse obiectivo voluntatis, impossibile est quod sit tantum malum, quoniam oportet includere sub actu actum, verbi gratia. In proposito, Odium Dei praesentatum voluntati includit in se actum voluntatis, qui est odium & deformitatem ratione indebitae materiae, scilicet Dei. Cum voluntas in hoc peccatum fertur, actus ille conceptus, & eius deformitas exercetur. Vnde hic argumentum fallit non dicitur quando inter odium Dei in actu concepto, seu signato, & in actu exercito. Vtrumque enim significat malum, quod impossibile est esse integrum. Et propterea prima sequela nulla est: quoniam absque errore odium Dei habet rationem alicuius boni. Nec hoc est in obiecto ex actu voluntatis in exercitio, sed ex se in seipso ante omnem actum exercitum. Secundo deficit, quia ponit in intellectu actum prius naturaliter, si voluntas fertur in obiectum secundum apparentem, & non existentem bonitatem. In

virtute siquidem huius ultima sequela fundari videtur. Iam autem in primo libro de peccato angelorum tractatur, & in secundo libro in proprio loco ostensum est, quod peccatum non contingit nisi voluntas feratur in

sapientia. Vnde peccatum in Patre dicitur esse, quando peccatur ex iustitiam, vel misericordiam, ad infidelitatem pertinet: sed per desperationem aliquis reicit diuinam misericordiam: per praesumptionem autem, diuinam iustitiam. ergo unum quodque eorum potius est species infidelitatis, quam peccati in Spiritum sanctum.

¶ 2. Prae. Impenitentia videtur respicere peccatum praeteritum, ob finitio autem peccati futurum: sed praeteritum, vel futurum non diuersificat speciem uirtutis, vel vitij, secundum. n. eandem fidem, qua credimus Christum natum, antiqui crediderunt cum nasciturum. ergo obstinatio, & impenitentia non debent poni duae species peccati in Spiritum sanctum.

¶ 3. Prae. Gratia, & ueritas per Iesum Christum facta est, ut haberetur Iohannes. ergo uidetur quod impugnatio ueritatis agnitae, & inuidentia fratris gratiae magis pertineat ab blasphemiam in Filium, quam ad blasphemiam in Spiritum sanctum.

¶ 4. Prae. Bernardus dicit in li. de dispensat. & prece. quod nolle obedire, est resistere Spiritui sancto. Glo. etiam dicit leuit. 7. quod simulata penitentia est blasphemiam in Spiritum sanctum. Schisma etiam videtur directe opponi Spiritui sancto, per quem Ecclesia unitur: & ita videtur, quod non sufficere tradantur species peccati in Spiritum sanctum.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit in li. de Fide ad Petrum, quod illi, qui desperant de indulgentia peccatorum, uel qui sine meritis de misericordia Dei praesumunt, peccant in Spiritum sanctum. Et in Enchiridion dicit, quod qui in obstinatione mentis die claudit extremum, reus est peccati in Spiritum sanctum. Et in lib. de 7. Verbis Domini dicit, quod impenitentia est peccatum in Spiritum sanctum. Et in li. de sermone Domini in morte dicit, quod inuidiae facibus fraternitatem impugnare est peccatum in Spiritum sanctum. Et in li. de unico baptismo dicit, quod ueritate contentum, aut circa fratres malignus est, quibus ueritas reuelatur, aut circa Deum ingratus, cuius inspiratione Ecclesia instruitur: & sic uidetur quod peccet in Spiritum sanctum.

RESPON. Dicendum, quod si modo peccatum in Spiritum sanctum tertio modo accipitur, conuenienter praedictae species assignantur, quod distinguuntur si in remotiore, uel contentum coram, per quae potest homo ab electione peccati impediri: quae quod est uel ex parte diuini iudicii, uel ex parte donorum ipsius, uel est ex parte ipsius peccati. Auertitur. n. homo ab electione

bonum, uel apparatus bonum. Et quod cum hoc fiat, quod intellectum non oportet prius naturaliter errare. Sed ex hoc ipso defectus intellectus error est quoad quod, quod uolens non utitur intellectu ad regulandum actum uolendi, quem exercet. Deficit tertio, quia articulum Parisiensem ponit contra veram doctrinam Philosophi. in se primo Ethici. ad quem tamen articulum alias diximus, scilicet in secundo libro. quae. 77. art. 2.

In responsione ad primum eiusdem articuli. peripice, quod responso consistit in hoc, quod sicut omne fidelis opus pium, potest dici confessio, ita omne peccatum cordis, oris, & operis potest dici blasphemiam: ac per hoc multitudo peccatorum, quae ex certa malitia possunt committi, non obstat, quin peccare ex certa malitia sit blasphemiam, quoniam omnia illa blasphemiae salte operis sunt.

Super quaest. decimam. quarta. articulum secundum.

IN articulo secundo simul cum responsione ad ultimum primi articuli nota, quod dicitur, peccatum in Spiritum sanctum esse speciale genus peccati, & continere sub se sex species, quae in littera declarantur, non intelligo quod sit proprie genus unum diuisum in has species, quoniam differentiae constitutivae illarum specierum non sunt eiusdem generis, ut patet discurrendo, sed intelligo, quod sit unum speciale genus, hoc est, commune ad certas, & non ad omnes peccatorum species se extendens. Hoc enim sufficit litterae ponenti differentiam inter peccatum in Spiritum sanctum, quando est generalis conditio, aut circumstantia cuiusque peccati, & quod est speciale peccatum commune, ut genus ad multas species.

In eodem articulo. in responsione ad primum, aduersus desperationem non consistere

Cap. 3. per unum solum ante finem tom. 3. Enchirid. c. 82. to. 3.

Li. de Verbo dom. sermo. 11. 2. meto. 10. Li. 1. de sermo. dom. in monte. c. 44. paulo a prima c. 10. 4.

ARTICVLVS II.

Utrum conuenienter assignantur sex species peccati in Spiritum sanctum scilicet de desperatione, praesumptio &c.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod inconuenienter assignentur sex species peccati in Spiritum sanctum. I. de desperatione, praesumptio, impenitentia, obstinatio, impugnatio ueritatis agnitae, & inuidentia fratris gratiae, quas species ponit Magister. 43. dif. 2. lib. sententiarum. Negare. n. diuinam

Parum ante medium li.

Super quaest. decimam. quarta. articulum secundum.

Cap. 3. per unum solum ante finem tom. 3. Enchirid. c. 82. to. 3.

Li. de Verbo dom. sermo. 11. 2. meto. 10. Li. 1. de sermo. dom. in monte. c. 44. paulo a prima c. 10. 4.

ARTICVLVS II.

Utrum conuenienter assignantur sex species peccati in Spiritum sanctum scilicet de desperatione, praesumptio &c.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod inconuenienter assignentur sex species peccati in Spiritum sanctum. I. de desperatione, praesumptio, impenitentia, obstinatio, impugnatio ueritatis agnitae, & inuidentia fratris gratiae, quas species ponit Magister. 43. dif. 2. lib. sententiarum. Negare. n. diuinam